

FRIEDA AFARY • **Sosyalist Feminizm**

FRIEDA AFARY İran asıllı Amerikalı bir sosyalist feminist eylemci, çevirmen ve kütüphaneci. *Iranian Progressives in Translation* isimli bir blogu var. (<https://iranianprogressives.org/>)

Socialist Feminism. A New Approach

© 2022 Frieda Afary

Bu kitabın yayın hakları Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Pluto Press'ten alınmıştır.

İletişim Yayınları 3403 • Politika Dizisi 242

ISBN-13: 978-975-05-3631-1

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

EDİTÖR Aksu Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Yağmur Yıldırım

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

FRIEDA AFARY

Sosyalist Feminizm

Yeni Bir Yaklaşım

*Socialist Feminism
A New Approach*

ÇEVİREN

Gül Varlı Karaarslan

*Bu kitap Audre Lorde'nin
anısına adanmıştır...*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	9
---------------	---

GİRİŞ

Otoriter Kapitalizmden Bir Çıkış Yolu Bulmak ve Hümanist Bir Alternatif Geliştirmek İçin Sosyalist Feminizmi Yeniden Düşünmek.....	15
---	-----------

BİRİNCİ BÖLÜM

Pandemi, ##MeToo Hareketi ve Toplumsal Cinsiyet İlişkilerindeki Çelişkili Gelişmeler.....	27
--	-----------

İKİNCİ BÖLÜM

Günümüzde Otoriter Kapitalizmin/Emperyalizmin Ayırt Edici Özellikleri, #BlackLivesMatter ve Küresel İsyanların Yeni Zorlukları.....	53
--	-----------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kadınlar, Yeniden Üretim Emeği ve Sermaye Birikimi: Toplumsal Yeniden Üretim Kuramları.....	83
--	-----------

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yabancılaşmış Emek ve Toplumsal Cinsiyet Baskısıyla İlişkisi.....	103
--	------------

BEŞİNCİ BÖLÜM

Siyah Feminizm ve Kesişimsellik..... 119

ALTINCI BÖLÜM

Kuir Kuramlar 141

YEDİNCİ BÖLÜM

**Kapitalizme Karşı Sosyalist Hümanist
ve Feminist Bir Alternatifin Kuramsallaştırılması**..... 165

SEKİZİNCİ BÖLÜM

**Tahakkümü Yenmek:
Ben-Öteki İlişisini Yeniden Kavramsallaştırmak**..... 201

SONUÇ

**21. Yüzyılda Sosyalist Feminist
Devrimci Örgütlenme**..... 227

KAYNAKÇA 239

TEŞEKKÜR

Her Őeyden önce sevgisi, rehberliği, desteği ve beni felsefe tutkumun peŐinden gitmeye teşvik ettiği iÇin annem Anvar Pirnazar Afary'ye teşekkür etmek istiyorum.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Marksist-Hümanizmin kurucusu Raya Dunayevskaya'nın öğrencisi olarak yaŐadığım deneyim, bu kitapta geliŐtirilen pek ők soru ve fikrin tohumlarını eken, ödüllendirici, hayat deđiŐtirici ve biçimlendirici oldu.

David Ozar, Victoria Wike, James Blachowicz, Ardis Collins, David Schweickart, David Ingram, Thomas Sheehan ile Aristoteles, Kant, Hegel, Marx, eleŐtirel kuram, Simone de Beauvoir üzerine seminerler ve Judith Wittner, Hollace Graff, Julie Ward, Olufemi Taiwo ve Loyola Üniversitesi Felsefe Bölümü ve Chicago'daki diğer bölümlerdeki öğrencilerle konferanslar ve DePaul Üniversitesi'nde Stephen Houlgate ile Hegel üzerine bir seminer ufkumu büyük ölçüde genişletti. Chicago'daki Illinois Üniversitesi'nde Sterling Plumpp, Charles Branham, Ibrahim Sundiata ve Otto Pikaza'dan aldığım Afro-Amerikan alıŐmaları, Afrika ve Latin Amerika alıŐmaları dersleri Afrikalıların, Afro-Amerikalıların ve Afro-Karayiplilerin insanlığa sundukları büyük katkılar hakkındaki bilgimi artırdı. UCLA'daki lisans yıllarım boyunca feminist profesörler Nancy Henley, Blanche

Wiesen Cook ve Ortadoğu uzmanı Nikki Keddie'nin derslerinden de çok şey öğrendim. Yukarıda bahsi geçen tüm dersler ve sohbetler zihin açıcıydı ve sonraki yıllar boyunca cevapları aranacak başka soruların tohumlarını ekti.

Los Angeles Halk Kütüphanesi Palms-Rancho Park Şubesi Kıdemli Kütüphanecisi ve aynı zamanda amirim olan Maggie Johnson bana ırk, toplumsal cinsiyet ve sınıfın kesişimi hakkında çok şey öğretti. On beş yıl boyunca yazar programları, kitap tartışmaları, topluluk panelleri ve felsefe dersleri düzenlemem için yaratıcı fikirler verdi ve teşvik etti.

Los Angeles Southwest College Tarih Bölümü'nden Wonda Powell, 2018-2019'da, Art Share Los Angeles'ta "Sosyalist Feminizm: Ezilmeyi Analiz Etmekten Özgürleşmeyi Kuramlaştırmaya" konulu grup dersleri için ders izlencemi gözden geçirirken son derece yararlı önerilerde bulundu. Onun derslere katılımından ve tüm sosyalist feminizm sınıfı katılımcılarından çok şey öğrendim. Ayrıca, geçtiğimiz dokuz yıl boyunca Afro-Amerikan tarihi, felsefe, dünya politikası ve Marx'ın *Kapital*'i üzerine yaptığımız aydınlatıcı sohbetler için Wonda'ya teşekkür borçluyum.

Güney Kaliforniya Kütüphanesi'nin yöneticileri Michele Welsing ve Yusef Omowale, Marx'ın *Kapital*'inin 150. yıldönümü üzerine düzenlenen grup derslerinin de dahil olduğu toplumsal adalet panellerine kütüphanede ev sahipliği yapmama izin vererek bu kitabın şekillenmesine yardımcı oldular. Ciddiyetleri, uluslararası mücadelelere açık olmaları ve insanlığın özgürleşmesine olan bağlılıkları çok takdire şayandır.

İran'da eski bir siyasi mahkûm ve sosyalist feminist olan Farzaneh Raji, Heather Brown'ın kalem aldığı *Toplumsal Cinsiyet ve Aile üzerine Marx* adlı kitabın çevirisinde benimle işbirliği yaptı. Bu süreçte e-posta yoluyla zihin açıcı bazı fikir alışverişlerinde bulunduk. İran'daki Shirazeh Press'in kurucusu ve yayıncısı Ziba Jalali, kitabı cesaretle Farsça olarak yayımladı ve Tahran'daki bir kitapçıda kitapla ilgili halka açık bir toplantı düzenledi.

İranlı sosyalist feminist aynı zamanda dostum olan Farah Ghadernia, İranlı kadınların direnişinin bir örneğini kendi ya-

şamında verdi ve fabrika işçisi, seks işçisi ve evsiz kadınların zorlu gündelik mücadelelerini yazdı. Evsiz kadınlarla onları sokaklara düşüren toplumsal cinsiyet kaynaklı şiddet ve maruz kaldıkları gündelik şiddet hakkında yaptığı röportajlar bana dünyanın dört bir yanındaki kadınların ortak acılarını ve hayallerini hatırlatmaya devam etti.

Yirmi dört yıl hapiste yatmış, ilgacı feminist bir akademisyen, aktivist ve Fullerton'daki Kaliforniya Devlet Üniversitesi'nde Project Rebound'un program direktörü olan Romarilyn Ralston, bana ilgacı siyah feminist düşünür ve aktivistlerin, her türlü istismar ve şiddete karşı çıkışları ve dönüştürücü adaleti savunan vizyonlarının mücadeleye başka hiç kimsenin getirmediği bir boyut getirdiğini gösterdi. Romarilyn'e bu kitapta ki kesişimsellik ve siyah feminist ilgacılık üzerine olan tartışmaların bir kısmını şekillendirmeme yardımcı olduğu, derinliği, bilgelik dolu sözleri, cömertliği ve enternasyonalliği için minnettarım.

Los Angeles Şehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Bölümü ve UCLA Afro-Amerikan Çalışmaları Bölümü'nden Lisbeth Gant-Britton, siyah kadın yazarlar, aktivistler ve genel olarak Afro-Amerikan tarihi hakkında bana çok şey öğretti. Bilgisini ve zamanını cömertçe paylaştı.

Rosemary Gonzalez ve Maria Remigio bana her şeye rağmen haysiyetlerini koruyan, ailelerini destekleyen, eğitime değer veren ve kadın düşmanlığına meydan okuyan Latin göçmen kadınların ve annelerin deneyimleri hakkında çok şey öğretti.

Bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde sosyalist feminist aktivistler olarak Julia ve Tiffany Wallace'a, Arielle Concilio'ya, Emma Wilde Botta'ya ve İran'da kadın siyasi mahkûmlar olarak deneyimlerini paylaşan Eva Maria'ya ve Manijeh Marashi ve Fatemeh Masjedi'ye minnettarım.

Kütüphaneci meslektaşlarım Rita Romero, Tamiko Welch, Colleen Stretten ve Janice Batzdorff, #BlackLivesMatters Hareketi ve toplumsal adalet üzerine bir kütüphane çalışma grubu düzenlememe yardımcı oldular ve bu da bu kitapta yer bulan yeni iç görülerin yolunu açtı.

Marksist feminizm konferanslarındaki tartışmalardan ve Nancy Fraser, Ariel Saleh, Diana Mulinari ve Nora Rathzel ile yaptığım fikir alışverişlerinden yararlandım. Rutgers Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden Nancy Holmstrom bu kitabın taslağını okudu ve Marksist feminist bir bakış açısıyla önemli iç görüşler sundu. Kendisine derin bilgisi ve devrimci sosyalist enternasyonalizme olan bağlılığından dolayı minnettarım. Bu kitabın taslağının anonim hakemleri muazzam derecede yararlı ve öğretici yorum ve önerilerde bulundular. Elimden geldiğince onların düzeltmelerini de dahil ettim.

Orta Avrupa Üniversitesi'nden Selin Çağatay ve iletişim çalışmaları mezunu Jennifer Hernandez bu kitabın ilk taslaklarını okuyarak oldukça yararlı yorum ve önerilerde bulundular.

Titiz, düşünceli editörüm Sam Brawand, taslak metni ilgi ve tutkuyla okuyarak değerli öneriler ve yorumlar sundu. Pluto Yayınları'nın editörü Elaine Ross da titiz okumaları ve düzeltmeleriyle bu metne değerli katkılar sağladı.

İspanya'da iletişim çalışmaları mezunu ve eğitimci olan Cassandra Riveras, Sosyalist Feminizm Çalışma Kitabı'nı düzeltmemde bana yardımcı oldu. Bu kitaba www.plutobooks.com-socialist-feminism-workbook adresinden ulaşabilirsiniz. Ayrıca her bölüm için PowerPoint sunumlarının hazırlanmasında da yardımcı oldu. Yaratıcılığı ve bu konuya duyduğu derin ilgi çok kıymetliydi. Touraj Rahimi uzun yıllar boyunca bana cömertçe teknik destek verdi. Bana verdiği cesaret ve sosyal adalete olan bağlılığı için kendisine ayrıca minnettarım.

Pluto Yayınları'ndaki editörüm David Shulman benimle ilk olarak Nisan 2019'daki tarihsel materyalizm konferansında iletişime geçti ve yayımlanmak üzere bir taslağım olup olmadığını sordu. Onun sorusu olmasaydı, sosyalist feminizm üzerine birikmiş çalışmalarımı bir kitaba dönüştüremeyebilirdim. David ve Pluto Yayınları'nın yayın kurulu tarafından sunulan öneri ve fikirler çok değerliydi.

Kız kardeşlerim Janet ve Mona ile erkek kardeşim Kamran'a bana karşı son derece sevecen ve destekleyici oldukları için ve

bilgi ve deneyimlerini benimle her zaman cömertçe paylaştıkları için teşekkür ederim. Janet, Mona ve Kamran bu kitabın ilk taslaklarını okudular ve son derece yararlı önerilerde bulundular. Yeğenim Lena'ya sevgisi ve bazı zorlu sağlık krizleri sırasındaki yardımı için teşekkür etmek isterim. Büyük yeğenim Leila bana çocuk gelişimi, insanın sonsuz potansiyeli ve çocuk yetiştirme zorlukları hakkında pek çok ders verdi.

Amcam Dr. Cyrus Pirnazar'ın da aralarında bulunduğu sağlıkçılar, yıllar boyunca bazı zorlu fiziksel sağlık sorunlarının üstesinden gelmeme yardımcı oldular. Ayrıca Eleanor Rosenthal, Barbara Hauser ve ortağı Sandy Ramsey'in yanı sıra Huguette Kapinga, Dr. Zou ve yıllar içerisinde dostluklarını kazandığım diğer sağlıkçıların sürekli desteği için minnettarım. Onların yardımı, sevgisi ve teşviki olmasaydı iyileşmem ve bu kitabı yazmam mümkün olmazdı.

FRIEDA AFARY

Sosyalist Feminizm İçin alışma Kitabının Amacı: Yeni Bir Yaklaşım

Sosyalist Feminizm: Yeni Bir Yaklaşım, otoriterliğin ve faşizmin mevcut küresel yükselişine karşı üzerinde çok dşnlmş bir eylem ağrısı. Yazar, her bir bölümle ilgili anahtar terim ve kavramları, tartışma sorularını ve etkinlik fikirlerini içeren bir çalışma kitabı hazırlamış. Bu alışma kitabı, aktivistler ve öğretmenler de dahil olmak üzere okuyucuların kitabın temel fikirleriyle hemhal olmalarına ve bu fikirleri hem kuramda hem de pratikte daha ileriye götürmelerine yardımcı olabilir. Sorularınız için Frieda Afary ile www.socialistfeminism.org adresinden de iletişime geçebilirsiniz.

Sosyalist Feminizm cretsiz çalışma kitabı www.plutobooks.com/socialist-feminism-workbook adresinden indirilebilir.

Los Angeles, Kaliforniya
10 Nisan 2022